

LỚP LƯƠNG CƯ

Bài 35

ẾCH ĐỒNG

I – MỤC TIÊU

- Nêu được đặc điểm cấu tạo ngoài của ếch đồng thích nghi với đời sống vừa ở nước, vừa ở cạn.
- Trình bày được sự sinh sản và phát triển của ếch đồng.
- Rèn luyện kĩ năng quan sát, phân tích.

II – THÔNG TIN BỔ SUNG

– Ếch không có xương sườn, hô hấp phổi chủ yếu nhờ sự nâng hạ của thềm miệng, gây nên sự chênh lệch giữa không khí trong khoang miệng và khí trời bên ngoài, cũng như giữa khoang miệng và phổi (với sự tham gia của van chỉ cho khí đi một chiều từ ngoài vào khoang miệng).

– Tim ếch có 3 ngăn với sự xuất hiện vòng tuần hoàn phổi : Máu từ tâm thất (máu pha) do tâm nhĩ phải (đỏ thẫm) và tâm nhĩ trái (đỏ tươi) dồn xuống. Từ tâm thất máu được tống vào bầu chủ động mạch (trong đó có van xoắn đảm bảo cho máu từ tâm thất đi ra với sự co của tâm thất) sẽ vận chuyển lần lượt, đầu tiên là lên động mạch vòng xuống hợp nhất thành động mạch chủ cung ứng máu cho toàn thân ; cuối cùng phần còn lại là máu đỏ sẫm (nghèo ôxi) sẽ chuyển vào các động mạch da, phổi để thực hiện sự trao đổi khí.

III – PHƯƠNG TIỆN VÀ THIẾT BỊ DẠY HỌC

- Tranh vẽ hình 35.1 → 4
- Bể kính và ếch đồng (nếu có)

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TIẾT HỌC

1. Gợi ý lời giới thiệu

Lớp Lưỡng cư bao gồm những động vật vừa ở nước, vừa ở cạn : ếch đồng, nhái bén, châu chấu...

Trong bài học hôm nay chúng ta sẽ nghiên cứu một đại diện của lớp Lưỡng cư là ếch đồng.

2. Các hoạt động

– Hoạt động 1 : Tìm hiểu đời sống ếch đồng

GV đặt một số câu hỏi :

Thường gặp ếch đồng ở đâu ? (ao, đầm nước, ruộng nước...).

Thường gặp ếch đồng vào mùa nào ? (cuối mùa xuân, trời ẩm).

Thức ăn của ếch đồng là gì ?

– Hoạt động 2 : Tìm hiểu đặc điểm cấu tạo ngoài và di chuyển

GV treo tranh hình 35.1 → 3.

Thả ếch đồng vào bể kính (nếu có), các nhóm lần lượt quan sát, GV hướng dẫn HS cách quan sát các đặc điểm cấu tạo liên quan đến đời sống ở nước, ở cạn.

Các nhóm đánh dấu vào bảng trang 114 SGK.

Đáp án bảng. Các đặc điểm thích nghi với đời sống của ếch

Đặc điểm hình dạng và cấu tạo ngoài (1)	Thích nghi với đời sống (2)	
	Ở nước	Ở cạn
Đầu dẹp, nhọn, khớp với thân thành một khối thuôn nhọn về phía trước	×	
Mắt và các lỗ mũi nằm ở vị trí cao trên đầu (mũi ếch thông với khoang miệng và phổi vừa để ngửi vừa để thở)	×	

(1)	(2)	
Da trần, phủ chất nhầy và ẩm, dễ thấm khí	×	×
Mắt có mí giữ nước mắt do tuyến lệ tiết ra, tai có màng nhĩ, mũi thông với khoang miệng		×
Chi năm phần có ngón chia đốt, linh hoạt		×
Các chi sau có màng căng giữa các ngón (giống chân vịt)	×	

Yêu cầu 1 nhóm trình bày kết quả, các nhóm khác nhận xét, bổ sung.

– *Hoạt động 3* : **Sinh sản và phát triển của ếch**

Nghiên cứu SGK, trả lời các câu hỏi :

Ếch sinh sản vào mùa nào ?

Đến mùa sinh sản, ở ếch có hiện tượng gì ?

So sánh sự thụ tinh của ếch với sự thụ tinh của cá.

Vì sao sự thụ tinh của ếch gọi là thụ tinh ngoài ?

GV treo tranh hình 35.4 nêu sự phát triển có biến thái ở ếch.

V – ĐÁP ÁN CÂU HỎI, BÀI TẬP CUỐI BÀI

Câu 1, 2 : Xem đáp án ở bảng trên và phân tóm tắt ghi nhớ.

Câu 3 : Vì ếch còn hô hấp bằng da là chủ yếu, nếu da khô, cơ thể mất nước ếch sẽ chết.

Câu 4 : Xem nội dung thông tin ở mục III.